

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2024

for FELLESKJØPET ROGALAND AGDER SA

Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til FELLESKJØPET ROGALAND AGDER SA oppfyller våre krav til basisnivå. Les mer om basisnivå [her](#).

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5 graders mål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer i Etisk handel Norge som er på Basisnivå1 oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep Responsible Business Conduct er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, dyr, samfunn og miljø – kalles aktsomhetsvurderinger (due diligence). Virksomheter over en viss størrelse er gjennom åpenhetsloven pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger på menneskerettigheter. Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger også på samfunn, miljø og dyr og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper (vår Code of Conduct) for bærekraftig forretningspraksis dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

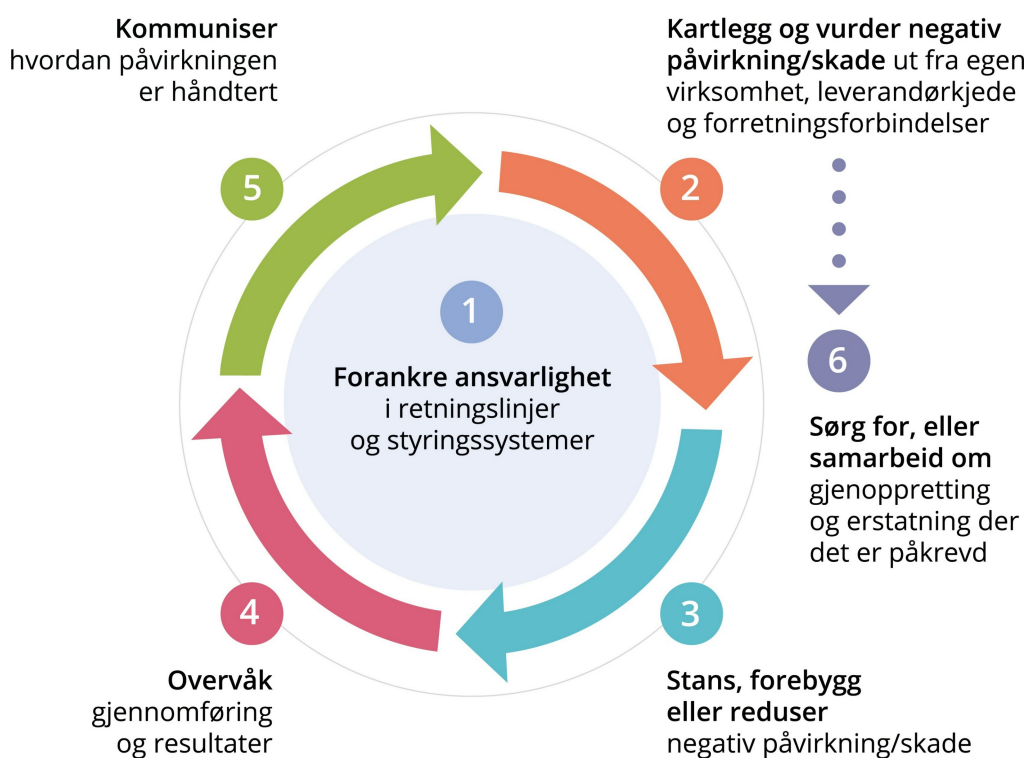
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Felleskjøpet Rogaland Agder er en samvirkebedrift tuftet på respekt for demokratiske verdier og en ansvarlig forvaltning av naturressursene. Vår virksomhet jobber for å være i tråd med internasjonale standarder for sosialt ansvar, miljømessig bærekraft og opererer med egne etiske retningslinjer overfor våre leverandører.

Landbruket spiller en viktig rolle både globalt og nasjonalt når det kommer til bærekraft. Som selskap tenker vi på hele verdikjeden, «det vi putter i fôret» har en innvirkning på måltidet på bordet. Som totalleverandør til landbruket leverer vi varer og tjenester til svært mange av prosessene fra jord til bord.

Vår visjon er å være den mest attraktive og lønnsomme partneren for landbruket i vår region. Å bidra til en bærekraftig matproduksjon er mål i strategiplanen vår. For å oppnå dette har vi utarbeidet en handlingsplan knyttet til bærekraft, etikk og klima, som er i tråd med FNs 17 bærekraftsmål. Vi tar målrettede tiltak for å møte kravene til omstilling i forhold til klimautfordringene, samtidig som vi bidrar til å utvikle og tilby løsninger for våre medlemmer på gårdsnivå.

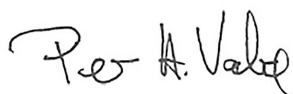
I 2024 har vi gjennomført interessentdialoger og dobbel vesentlighetsanalyse for å forberede kommende rapporteringskrav.

Vårt arbeid med ansvarlige innkjøpspraksiser er en vesentlig del av vår bærekraftsinnsats. Vi har gjennomgått våre retningslinjer for bærekraftig handel og sikret at disse blir signert av våre leverandører. I 2024 har vi startet arbeidet med å implementere våre leverandører i Sedex, som er en av verdens ledende medlemsorganisasjoner for etisk handel. Dette arbeidet fortsetter i 2025, sammen med å ytterligere systematisere arbeidet med bærekraft ovenfor våre leverandører.

Når det gjelder klima, har vi gjort konkrete investeringer og forpliktelser for å redusere våre klimagassutslipp. Vår investering i en biokjel i 2022 vil være avgjørende for å oppnå vårt mål om å redusere våre klimagassutslipp med 55 prosent fra 1990-nivå innen 2030. Denne biokjelen vil være i drift fra mai 2025, og estimert utslippsreduksjon på scope 1 og 2 vil være 65 % i forhold til 2023 i et fullt driftsår. Samtidig vil vi fortsette å investere i innovative løsninger som kan bidra til at landbruket reduserer sine klimagassutslipp. Vi viser spesielt til Bio Jæren AS, hvor det vil bli en endelig investeringsbeslutning senhøsten 2025.

Denne årsrapporten er FKRA sin redegjørelse etter Åpenhetsloven, og den inkluderer også vårt arbeid innen miljø og antikorrupsjon.

" Som selskap tenker vi på hele verdikjeden, 'det vi putter i fôret' har en innvirkning på måltidet på bordet "

Per Harald Vabø
Administrerende direktør

Styrets signatur

Felleskjøpet Rogaland Agder SA

Styret i Felleskjøpet Rogaland Agder SA bekrefter med dette å ha mottatt og lest rapport utarbeidet for Etisk handel Norge som også danner grunnlaget for vår redegjørelse:

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2024
Felleskjøpet Rogaland Agder SA
Stavanger, 20.02.2025

Sveinung Svebestad
Styreleder

Roar Lima Grødeland
nestleder

Tarald Magne Oma

Kirsten Eike

Line Njåstad

Jannike Nystøl Simonsen

Ingrid Røpeid

Sten Ivar Skretting

Geir Inge Gausland

Stavanger 20.02.2025

Stavanger
19.02.2025

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

FELLESKJØPET ROGALAND AGDER SA

Adresse hovedkontor

Sandvikveien 21

Viktigste merker, produkter og tjenester

Produkter til landbruk, hjem og hage.

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Felleskjøpet Rogaland Agder (FKRA) er en samvirkebedrift eid av 8000 bønder og dekker området fra Hardangerfjorden i nord til Agder i sørøst.

FKRA er en klar markedsleder på flere av våre forretningsområder. Vi produserer og selger kraftfôr, gjødsel og såvarer. Vårt produksjonsanlegg i Stavanger er Norges største kraftfôrfabrikk. I vårt markedsområde har vi også 21 BondeKompaniet butikker, 5 verksted, 3 regionale Fagsenter, og et stort mobilt serviceapparat. Vår nettbutikk Bondekompaniet.no retter seg både mot privatkunder og den profesjonelle bonden.

Vi er inndelt i 6 divisjoner med hvert sitt forretningsområde: Produksjonsdivisjonen, Maskindivisjonen, Landbruksdivisjonen, Innkjøpsdivisjonen, Forretningsutvikling og Stab/økonomi. Hver divisjon har en egen divisjonsdirektør som er medlem i selskapets overordnede ledergruppe. Det overordnede ansvaret for arbeidet med aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er plassert hos direktør for Innkjøpsdivisjonen, sammen med fagleder for bærekraft. For å sikre forankring av bærekraft på tvers av selskapet rapporter fagleder for bærekraft jevnlig til styringsgruppen, bestående hovedsakelig av divisjonsdirektørene. Den praktiske gjennomføringen av ulike bærekraftsprosjekter og tiltak skjer i bærekraftsgruppen bestående av ett medlem fra hver divisjon, dette arbeidet ledes av fagleder for bærekraft.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

3 818 652 000

Antall ansatte

445

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

Det har ikke vært vesentlige organisatoriske endringer i 2024.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Siril Kristoffersen, Utvikling- og kvalitetsansvarlig innkjøp/optimering.

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

siril.kristoffersen@fkra.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Bedriften har flere driftsområder der kraftfôrproduksjon er den største.

Innsatsfaktorene til kraftfôrproduksjon spenner fra korn fra lokale produsenter til avanserte tilsetningsstoff fra ledende produsenter. I mellom dette spennet bruker vi også meglere og andre mellommenn. Bedriften legger stor vekt på å ha gode relasjoner med sine leverandører og følgelig er det stor stabilitet i leverandørkjedene og dermed tillit og åpenhet.

Maskindivisjonen handler både fra nasjonale og internasjonale aktører, og det er stort spenn i leverandørene. Det meste av varene leveres direkte til butikker og fagsentre via grossister eller andre leverandører.

Det finnes også et sentrallager i Stavanger hvor vi tar inn varer som vi importerer selv. Dette er i stor grad innredning og rekvisita til fjøs. Disse varene kommer hovedsakelig fra England og Tyskland. Vi følger interne prosesser i styringssystemet kontinuerlig, og har egne etiske retningslinjer som våre leverandører signerer ved etablering av nye avtaler.

Videre jobber FKRA aktivt med å fremme gode arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden, gjennom samarbeid, dialog og egenrapportering.

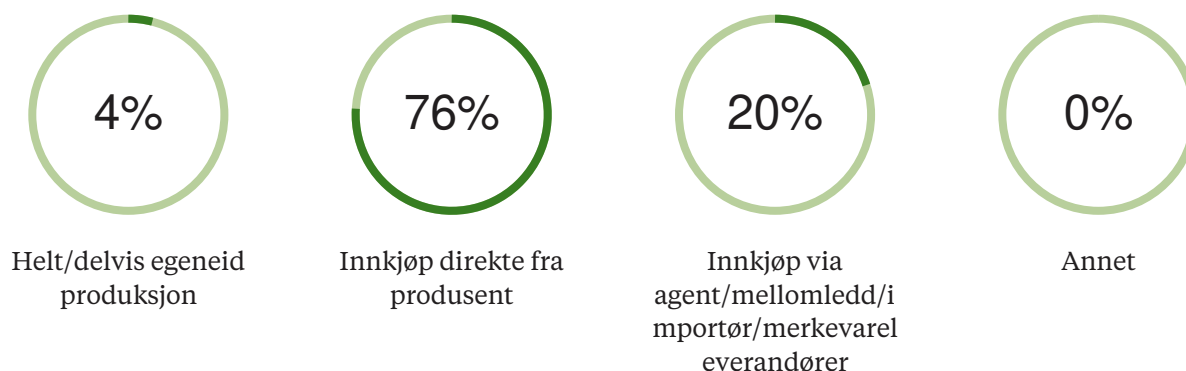
Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

477

Kommentar til antall leverandører

Antall leverandører er basert på det totale antall unike leverandører som selskapet har hatt i perioden. Det er ikke satt noen kriterier for kjøpesum.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Vi har flere forretningsområder, der kraftfôr produksjon er den største og står for den største verdiskapningen og omsetningen.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Danmark :	18
Nederland :	2
Ungarn :	2
Storbritannia :	3
Norge :	362
Litauen :	3
Sverige :	8
Finland :	4
Latvia :	2
Estland :	2
Polen :	4
Sveits :	2
Tyskland :	14
Belgia :	8
Frankrike :	3
Spania :	5
Italia :	2
Luxemburg :	1
Ukraina :	3
Bulgaria :	1
Egypt :	3
Kina :	10
Mosambik :	1
Kasakhstan :	1
Romania :	1

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter

Antall arbeidere

3 615

Kommentar til antall arbeidere

Dette tallet er basert på 8 produsenter, så det er ikke et fullstendig tall for antall arbeidere. Noen produsenter som vi gjør innkjøp fra har tall tilgjengelig i egne rapporter som ligger tilgjengelig på nett. Andre får vi informasjon fra ved forespørsel direkte til leverandør. For fôrråvarer er det er ikke mulig å anslå eksakt hvor mange arbeidere det er hos førsteleddsprodusenter.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Solsikkemel	Ungarn Kasakhstan
Bygg	Estland Norge
Havre	Latvia Norge
Mais	Bulgaria Kina Tyskland Polen Ukraina
Rapspellets	Danmark Finland Kasakhstan Litauen Latvia
Soyamel	Brasil Canada Norge
Palmekjerneekspeller	Indonesia Malaysia
Melasse	Danmark Mosambik Sverige
Roepellets	Danmark Egypt
Aminosyrer	Kina Frankrike
Vitaminer	Belgia Sveits Kina Tyskland

Mineraler	Belgia Bulgaria Kina Spania Hellas Nederland Norge Tyrkia
Rapsmel	Sverige
Fôrhvete	Estland Norge Sverige
Rapsfrø	Estland Litauen
Erter	Danmark Estland Finland Litauen
Lucernepellets	Spania Italia
Stål	Tyskland Danmark Storbritannia Luxemburg Norge Sverige
Elektronikk	Tyskland Danmark Finland Norge Sverige
Plast	Danmark Norge Sverige
Gummi	Tyskland
Betong	Belgia

Gjødsel

Litauen
Norge

Innsatsfaktorene stål og elektronikk dreier seg i stor grad om maskiner og annet utstyr, samt innredning til husdyrbygninger og deler til de nevnte.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål: Importere alle aktive leverandører for innkjøp av fôrråvarer og maskin i Sedex plattformen

Status: I perioden har vi startet arbeidet med å implementere aktive leverandører i Sedex plattformen. Implementeringen har gått saktere enn planlagt, dette får følger for målsetninger knyttet til risikovurderinger og aktsomhetsvurderinger.

2

Mål: Gjennomføre risiko screening av land hvor vi gjør innkjøp

Status: Vi gjennomfører risiko screening av land og varer. Men grunnet at implementeringen av leverandører i Sedex har gått saktere enn planlagt, gjenstår det fortsatt en del arbeid for å strukturere dette arbeidet.

3

Mål: Oppdatere rutine for aktsomhetsvurderinger til å inkludere bruk av Sedex sin plattform og data

Status: Prosedyre for bærekraft er oppdatert, rutinene for aktsomhetsvurdering er fortsatt under arbeid og vil være ferdigstilt i forbindelse av implementeringen av Sedex.

4

Mål: Utvide vårt scope 3 til å inkludere utslipp relatert til oppstrøm transport, herunder transport av innkjøpte råvarer

Status: Dette er ikke gjennomført. Prioriteringene i 2024 og 2025 er å gjøre bedriften klar for rapportering til CSRD. Denne utvidelsen av scope 3 vil komme i rapporteringen til CSRD i fremtiden, og er et pågående arbeid.

Prosessmål for kommende år

1

Importere 100 aktive leverandører i Sedex plattformen, med fokus på de viktigste leverandørene og leverandører fra risikoland. Og å bruke plattformen til aktsomhetsvurderinger og risikoscreening av land.

2

Etablere en innkjøpspolicy som gjelder for FKRA konsern. I tillegg til å etablere en prosedyre og rutine for oppfølging av leverandører.

3

CSRD rapportering:

Basert på dobbelt vesentlighetsanalyse utført i 2024, er vesentlige punkter i ESRS for kartlagt. De identifiserte punktene som FKRA skal rapportere på, men som per i dag har mangelfulle datapunkter eller dokumentasjon, skal kartlegges og følges opp.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.fkra.no/side/Baerekraft/etisk-handel>

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø?

Gjennom medlemskapet i Etisk Handel Norge har vi forpliktet oss til å arbeide for kontinuerlig forbedring av arbeids- og miljøforhold i tråd med grunnleggende ILO-standarder og FN-konvensjoner.

Videre så forutsetter vi at våre leverandører setter seg inn i våre retningslinjer og er ærlige i sine tilbakemeldinger, samtidig som de er åpne for å samarbeide om forbedringer der minimumsstandarden ikke er oppfylt. Vi er overbevist om at samarbeid mellom selskaper som har et aktivt og målrettet arbeid for samfunnsansvar vil oppnå det beste resultatet, både for våre eiere og samfunnet vi er en del av.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Policy for egen virksomhet er utviklet av ledergruppen, inkludert bærekraftsansvarlig. Det er gjort en kartlegging i hver divisjon på hvilke fokusområder det skal arbeides med. Avgjørelsen på fokusområder er med bakgrunn i arbeidsområde og hvilken påvirkningskraft man har. Policyen er så godkjent av styret.

Samtidig har alle divisjonene utformet egne handlingsplaner innen bærekraft for gjeldende år- og strategiperiode. Disse skal følges opp av linjeleder og bærekraftsgruppen.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner?

Fagleder bærekraft er den som har fag og lederansvar for bærekraft i FKRA. Fagleder rapporterer direkte til Direktør Innkjøp og Optimering som følger opp og representerer bærekraft i selskapets ledergruppe. I tillegg rapporterer fagleder bærekraft direkte til styringsgruppe for Bærekraft som består av samtlige direktører fra de ulike divisjonene.

Det er opprettet en bærekraftsgruppe med representanter fra hver divisjon. Bærekraftsgruppen har møter én gang i måneden, møtene varierer fra statusmøter til workshoper og kurs. Resten av gruppa består av de som er gitt rollen bærekraftsansvarlig i egen divisjon. Det er denne gruppen som gjennomfører aktsomhetsvurderinger i samarbeid med ansvarlig innkjøper for leverandørene. På denne måten får vi en helhetlig arbeidsprosess på tvers av divisjonene.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og insentivordninger?

Alle nye ansatte må gjennomføre obligatorisk HMS opplæring, i denne inngår en modul om etikk og bærekraft. Denne modulen tar bl.a. for seg hva en bærekraftig forretningsmodell er, knytningen til FNs 17 bærekraftsmål, etikk og bærekraft i FKRA som en del av strategiplanen, hvordan arbeidet med aktsomhetsvurderinger foregår med henvisning til våre etiske retningslinjer og prosedyrer og vårt medlemskap i EHN og våre forpliktelser.

For ansatte som har rolle som innkjøper og/eller bærekraftsansvarlig i egen divisjon er det også utarbeidet et utdypende kurs: Etikk og bærekraft i FKRA - Viktigheten av bærekraftig forretningspraksis. Dette kurset går mer i dybden og tar for seg bl.a. dimensjonene i bærekraftig utvikling, forpliktelser med henvisning til prinsipperklæring og vedtekter i EHN, viktigheten av å ha fokus på etikk og bærekraft, hva aktsomhetsvurdering er og hvordan det gjennomføres, henvisning til åpenhetsloven, og hvordan arbeidet gjennomføres i FKRA med henvisning til handlingsplaner og prosedyrer.

Alle som har arbeidsoppgaver knyttet til bærekraftsarbeid i bedriften har dette med i sin stillingsinstruks. Innhold varierer etter omfang.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

I tillegg til interne kurs tilbys samtlige relevante ansatte å ta eksterne kurs. Til nå har dette vært kurs gjennomført av EHN, DNV og Factlines.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i strategier og handlingsplaner?

Bærekraftig forretningspraksis er en del av FKRA's overordnede strategiplan. I tillegg har vi en egen handlingsplan for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger.

I 2022 ble det opprettet en egen bærekraftsgruppe med en bærekraftsansvarlig fra hver divisjon. Hver divisjon har for strategiperioden 2023-2026 utformet egne handlingsplaner. Dette vil bli et fast tema i bærekraftsgruppen. Bærekraft, etikk og klima er en del av FKRA's hovedmål 4 : " Vi skal bidra til en bærekraftig og klimavennlig matproduksjon".

1.C.2 Hvordan følges strategier og planer for bærekraftig forretningspraksis opp av ledelse og styre?

Etikk og bærekraft er jevnlig på agendaen ved styremøter og i møter for ledelsen. Det er et spesielt fokus på klima og miljø, der det jobbes mot en sirkulær prosess for å redusere utslipp i hele verdikjeden. Hovedmål 4 i strategiperioden for 2023-2026 har fokus på en bærekraftig matproduksjon. Hvert år skal alle divisjoner utforme en handlingsplan med mål og tiltak for en bærekraftig praksis. For 2025 har samtlige utformet en handlingsplan. Denne vil bli fulgt opp i bærekraftsgruppen som har jevnlig møter én gang i måneden.

1.D Partnerskap og samarbeid med leverandører og forretningsforbindelser

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av bærekraftig forretningspraksis i møte med leverandører og forretningsforbindelser?

Lenke til side der retningslinjer er offentliggjort på norsk, fransk og engelsk: <https://www.fkra.no/side/Baerekraft/etisk-handel>

I alle møter med leverandører og forretningspartnere skal ansvarlighet og bærekraft være et fast tema. I leverandørrevisjoner har vi fokus på bærekraftig forretningspraksis og HMS. Både kvalitet på varer, etterfølgelse av regelverk for varer i tillegg til arbeiderrettigheter og miljøaspekter.

Indikator

Andel av bedriftens leverandører som har akseptert retningslinjer for leverandører

Våre etiske retningslinjer blir forelagt/tilsendt våre leverandører ved kontraktsinngåelse. I 2024 har 100% av våre leverandører signert enten vår Code of Conduct eller har tilsvarende eller mer utfyllende egne retningslinjer. Disse er lagret i vårt styringssystem på den enkelte leverandør.

Vi har valgt å ikke kreve at «ikke-kritiske» leverandører signerer Code of Conduct. «Ikke-kritiske» leverandører er leverandører av artikler eller tjenester til drift i FKRA, med liten forsyningsrisiko og liten økonomisk betydning. De fleste av de ikke-kritiske leverandørene signerer likevel på vår Code of Conduct.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Arbeidet med bærekraftig forretningspraksis omfattende område og det krever mye ressurser for å etablere gode rutiner. Dette gjør det sårbart. Dilemmaer og konflikter for hva som skal prioriteres dukker til stadighet opp. Det har vært krevende for ledelsen å være tydelig på hva de ansatte skal ha fokus.

Den doble vesentlighetsanalysen og kartleggingen av hvilke punkter i ESRS som skal rapporteres på, avslører at det er et veldig omfattende rapporteringskrav for en bedrift som spenner over så mange forretningsområder. I den forbindelse ser vi et behov for å samle dokumentasjonen. Det finnes mange enkeltprosedyrer og arbeidsmåtene i de forskjellige forretningsområdene varierer. Denne informasjonen må samles i policyer/overordnede prosedyrer for å lettere kunne vise til hvordan vi arbeider.

Blant annet har behovet for en innkjøpspolicy for konsernet og en egen prosedyre på oppfølging av leverandører har dukket opp, og arbeidet med dette har startet og skal ferdigstilles i 2025. Det er ansatt en utvikling- og kvalitetsansvarlig i innkjøpsdivisjonen for å gjennomføre en del av dette arbeidet.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvement av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp prioritert risiko for potensiell og/ eller faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert risiko	Relatert tema	Geografi
Miljøpåvirkning	Miljø Energi	Norge
Arbeidsforhold og arbeidstakers rettigheter	Tvangsarbeid Barnarbeid Diskriminering Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Korrupsjon	Brasil Kina Egypt Norge
Sikre god dyrehelse	Dyrevelferd	Norge

For våre divisjoner som har ansvar for produksjon og salg er de prioriterte risikoene på et lokalt plan. Fokuset er å redusere energiforbruket, ha en klimavennlig produksjon, redusere risiko for forurensning, samtidig med et stort fokus på HMS for egne ansatte og kunder. Som en stor produsent og leverandør av kraftfôr har vi et ansvar for å sikre god dyrehelse og dyrevelferd gjennom fôret og rådgivingen i bruk av fôret.

For divisjonene som har ansvar for innkjøp av varer globalt er de prioriterte risikoene fokusert på bærekraftig produksjon, ansvarlig innkjøp, HMS, korrupsjon, barnarbeid, dyrevelferd og miljø både på globalt og lokalt plan. Vi erfarer også at vi er for små i global sammenheng til å ha sterk påvirkning. Vi har derfor valgt å være del av noe større og dermed bidra med påvirkning i samarbeid med andre. Vi har derfor valgt å være medlem i RSPO, og samarbeider med ACT på kjøp av sertifikater for å sikre at bl.a. palme-produkter kommer fra sertifiserte produksjonsanlegg som ivaretar regnskog, har trygge arbeidsforhold og ikke er korrupte.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den risikoen ble identifisert og prioritert b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i kartleggingen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert d) om det er identifisert områder hvor det er manglende informasjon for å vurdere risiko og hvordan dere vil gå frem for å få mer informasjon om dette.

a) For gjeldende periode er det i forbindelse med implementering av Sedex, sendt ut forespørsel til våre leverandører om å bli medlem i Sedex. De leverandørene som har blitt medlem av Sedex, fylt ut et egenreviseringsskjema. Dette skjemaet brukes videre i vårt arbeid med å identifisere risiko. For de leverandørene som har hatt eksterne revisjoner som er lagt inn i Sedex, vil vi ha tilgang til disse revisjonene og kan bruke dette i vår risikovurdering.

På industriområdet har FKRA en omfattende ROS analyse som revideres årlig, alle ansatte skal være kjent med og sette seg inn i denne. ROS analysen er inndelt i forskjellige områder, der alle kan finne og sette seg inn i gjeldende risikoer for deres arbeidssted. Dette blir videre tatt opp i divisjonsmøtene med jevne mellomrom. Videre brukes TPM for å belyse og jobbe med identifiserte risikoer og forbedringer.

For råvarer har vi et risikovurderingssystem som følger HACCP prinsippet. Ved risiko for forhold ved råvarer eller ferdig produsert fôr som kan føre til skade på dyrehelse eller miljø så vil det alltid holdes et beredskapsmøte, beredskapsmøtet bestemmer hvordan risikoen skal behandles videre.

Prioritering av hvilke leverandører som skal revideres gjøres ut fra flere kriterier. Eksempler på slike kriterier er: aktsomhetsvurderinger, forsyningsikkerhet, forsikkerhet, myndighetskrav og risikoland.

b) Datterselskap og ny virksomhet er ikke medtatt i denne rapporten. De har egne kvalitet- og miljøsertifiseringer. Derimot, så har leverandørene til datterselskapene samme prosedyre og krav som FKRA når det kommer til kvalitet- og aktsomhetsvurderinger av leverandører.

c) Vi bruker leverandørrevisjoner aktivt i arbeidet med å kartlegge leverandørkjeden. I våre leverandørrevisjoner har vi fokus på mattrygghet og HACCP, men også på at leverandørene følger våre etiske retningslinjer, inkludert fokus på bærekraft og arbeiderrettigheter. I revisjonen snakker vi med kvalitetsansvarlige i bedriften, men kan også involvere arbeidere "på gulvet" og personalavdelingen for å få tak i den informasjonen vi ønsker. Våre leverandørrevisjoner følger revisjonsstandard: EN-ISO- 19011.

I forbindelse med vurdering av nye leverandører der produksjonen foregår i Kina, var innkjøpssjef maskin på besøk i disse fabrikkene. Der ble tema som arbeiderrettigheter og barnarbeid tatt opp.

For å forberede arbeidet med å rapportere bedriftens bærekrafts forhold for regnskapsåret 2025 ble det i 2024 gjennomført flere interessentdialoger. Rapporteringen skal oppfylle kravene i CSRD og skal bekreftes av revisor. Interessentene som ble intervjuet i denne interessent dialogen var kunder, bankforbindelser, leverandører, myndigheter, partnere og andre firma innen for verdikjeden i landbruket. Denne interessent dialogen dannet grunnlaget for en dobbelt vesentlighetsanalyse som ble gjennomført sommeren 2024.

d) Vi har tidligere identifisert at rutine for utvelgelse av risikoområder kan bli forbedret, utfordringen har vært den tidskrevende prosessen til å kartlegge risiko knyttet til hver enkelt produkt. Derfor har vi valgt å gå til anskaffelse av et system hvor verifisert og oppdatert data på menneske og miljø risiko er enkelt tilgjengelig for å effektivisere prosessen. Og arbeidet med å implementere Sedex som risikokartleggingsverktøy er startet.

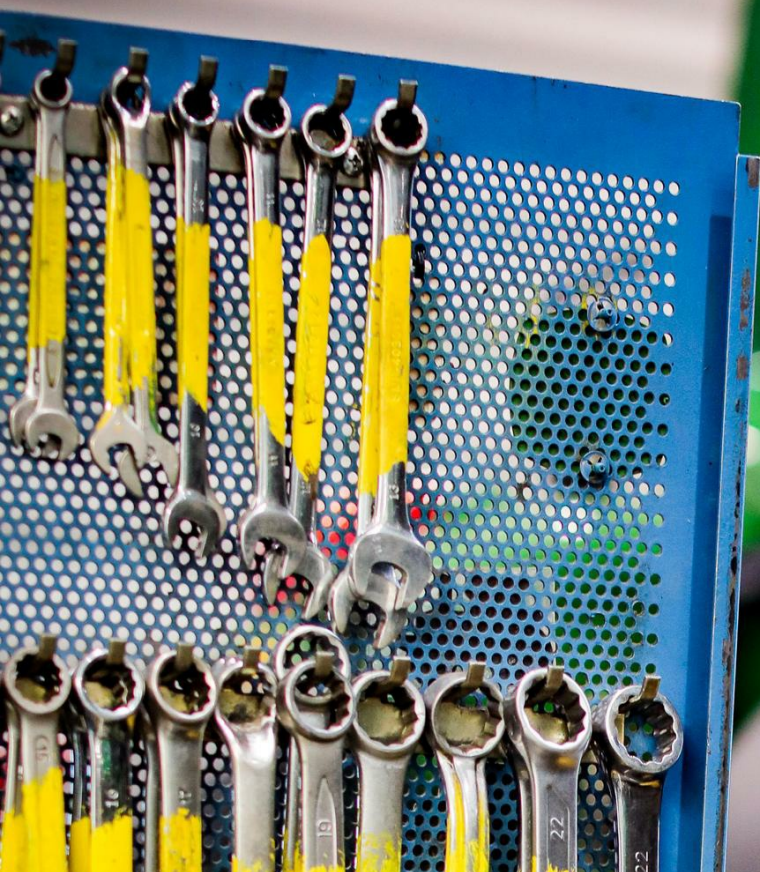
Den doble vesentlighetsanalysen ga oss innsikt i vår virksomhets påvirkning på ytre forhold og ytre forhold påvirkning på oss. Analysen bidro også til å vise muligheter og risikoer bærekraft har for vår virksomhet, og hva vi skal prioritere. Basert på den doble vesentlighetsanalysen har vi kartlagt hvilke ESRS punkter som er vesentlige og skal rapporteres på for 2025.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert men ikke prioritert, og hvordan disse er håndtert

Vi har ikke identifisert flere negative påvirkning eller skade for mennesker, samfunn og miljø i egen virksomhet for denne perioden, men er klar over problematikken rundt særlig produkter som kommer fra soya og palmekjerner og har valgt å utelukkende bruke sertifiserte produkter og har et bevisst forhold til dette. FKRA arbeider for å redusere avhengigheten av soya som proteinkilde.

Det er varslet en ny regulering for avskogingsfrie produkter i EU, vi følger situasjonen nøye og har startet samtaler med våre leverandører for å kartlegge potensielle utfordringer og muligheter. Implementeringen av dette rammeverket ble i høst utsatt et år til desember 2025, og vi jobber derfor videre med våre leverandører på hvordan reguleringene skal imøtekommes.

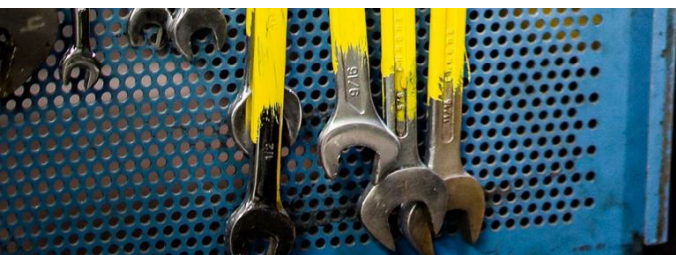

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Beskriv mål og status for de tiltakene virksomheten har iverksatt for å redusere prioritert risiko

	Miljøpåvirkning
Overordnet mål :	Redusere negativ miljøpåvirkning
Status :	Pågående arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Redusere negativ miljøpåvirkning fra egen drift

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

- Implementere nye løsninger for resirkulering.
- Det 3-årige prosjektet - samarbeid NIBIO og FKRA: "Bedre utnytting av kløver i konvensjonell drift" fortsetter også i 2025. Prosjektet støttes av: Regional tilrettelegging i landbruket, Rogaland Fylkeskommune
- Fortsette arbeid for å øke andelen større enheter og bulkandelen på ensileringsmidler (spare emballasje/plast).
- Fortsette prosjekt med å redusere plastforbruk i emballasje på egenproduserte varer, og i pakking. Prosjektet med å redusere MY fortsetter.
- Biokjel er under oppføring, varmen fra forbrenningen i dette anlegget brukes til å produsere vanndamp til kraftfôrproduksjonen.
- FKRA er medeier i Bio Jæren AS, som har planlagt et biogassanlegg på Grødaland i Hå kommune.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Forventet resultat av tiltak

Forventet resultat er bedre utsortering av avfall og redusert plastforbruk. Foreløpige resultater er en økning i sorteringsgrad på industriområdet Kvalaberg fra 86% i 2023 til 90% i 2024. I 2023 gikk vi fra 14 MY(2022) til 10 MY i emballasjeplast, dette tilsvarer ca. 1000 kg plast. Arbeidet fortsetter med å øke andelen hele paller som pakkes, slik at mengden plast som brukes reduseres ytterligere.

Forventet resultat fra prosjekt med kløver er å gi bedre grovfôr til drøvtygger, noe som støtter opp om vårt hovedmål om å bidra til bærekraftig matproduksjon.

I 2023 ble et storskala forsøksfelt etablert på FK Forsøksgård, og sesongen 2024 var første året vil være oppstarten med utprøving av dyrkningstiltak. Resultater fra 1. forsøksår er ikke kommet når denne rapporten skrives. Forsøket fortsetter i 2025 og forsøksfeltet skal også høstes/registreres denne

veksts sesongen.

Bulk er en betydelig andel av vårt salg på ensileringsmiddel. For 2024 fikk vi også et oppsving igjen ettersom Kofasil igjen kunne leveres i bulk. Vi ser en nedadgående trend på 25 liters kanner. Kundene handler mer fat og ibc i tillegg til bulk. Forhåpentligvis så blir det enda mer bulksalg i framtiden. Nå er det vel 40 % ca. av vårt totalsalg av ensileringsmidler.

Biokjelen forventes å være i drift i løpet av 2025, 50 % av dampforbruket til kraftfôrfabrikken forventes å komme fra varme produsert av denne i 2025. Dette vil utgjøre en reduksjon i CO2 forbruket på 1686 tonn i 2025 i forhold til 2024.

Bio Jæren AS planlegger et biogassanlegg som skal bruke husdyrgjødsel til å produsere biogass. Anlegget vil redusere utslippet av metan og lystgass og CO2 fra gjødselhåndteringen ved gårder i Rogaland – og erstatte mineralgjødsel med biogjødsel fra biogassproduksjonen. Totalt kan biogassanlegget gi en klimagevinst i størrelsesorden 65 000 tonn CO2-ekvivalenter. En endelig investeringsbeslutning for dette anlegget skal tas høsten 2025.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår

Ta i bruk biokjel og ha en stabil drift på denne, for å redusere CO2 forbruket i størst mulig grad.

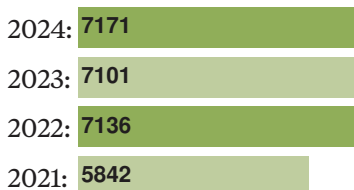
I april 2023 lanserte regjeringen samfunnsoppdraget «Bærekraftig fôr». Forslag til mål og organisering ble fremlagt for regjeringen i rapporten «Et samfunnsloft for bærekraftig fôr» november 2023. Målet til samfunnsoppdraget er at alt fôr til husdyr og oppdrettsfisk skal komme fra bærekraftige kilder innen 2034. I etterkant av rapporten har kraftfôrbransjen sammen med sentrale landbruksaktører tatt initiativ til opprettelse av prosjektet Fremtidsfôr. Målet for samfunnsoppdraget er at det skal bli en mer bærekraftig fôrkjede i Norge, der Fremtidsfôr skal være med å gi landbrukets syn på hvordan vi skal løse dette samfunnsoppdraget. FKRA er representert i styringsgruppen og i alle arbeidspakkene knyttet til prosjektet.

Mission Cities

Stavanger kommune er knyttet til EU-prosjektet Mission Cities. EUs krav er at man må ha som mål å kutte minst 80 prosent av egne utslipp innen 2030 og bli klimanøytral. FKRA, som en viktig del av Stavangers næringsliv har sammen med andre næringsaktører valgt å stå sammen og forpliktet oss til å hjelpe Stavanger med å nå målsetningen om å bli klimanøytral.

Indikator

Utvikling totale klimagassutslipp i tCO2e (scope 1, 2 og 3)

Mer utfyllende klimagassregnskap finnes i årsmeldingen.

I perioden 2021 til 2022 gikk vi over til bruk av propan å lage damp til produksjonen vår, dette førte til en økning i

våre utslipp.

	Arbeidsforhold og arbeidstakers rettigheter
Overordnet mål :	Sikre anstendige arbeidsforhold- og rettigheter hos våre leverandører
Status :	Pågående arbeid
Mål i rapporteringsåret :	FKRA's leverandører skal sikre anstendige arbeidsforhold- og arbeidstakers rettigheter

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

- I 2024 opprettholdte vi målet om at alle våre betydelige leverandører skulle signere vår Code of Conduct.
- Det har vært en omfattende revisjon av ny leverandør av roepellet i Egypt. Denne revisjonen har bestått av flere besøk på fabrikker og hos leverandøren. Siste revisjon i rekken er planlagt våren 2025. Roepellet er en råvare som er vanskelig å erstatte og alternativene har dårligere effekt. Det er få produksjonsland for umellasert roepellets hvor Russland har vært den største eksportøren. Det er begrenset volum i Europa samtidig som FKRA krever null GMO.
- I revisjoner av leverandører vil det være et fortsatt og økt fokus på anstendige arbeidsforhold- og arbeidstakers rettigheter.
- For å redusere risiko for negative konsekvenser i land som Kina og Brasil samarbeider vi med leverandører som har transparens og et uttalt fokus på bærekraft og arbeidets rettigheter.
- Vi har vært på besøk hos potensielle leverandører og fabrikker i Kina for å kartlegge forholdene for arbeidere ved disse fabrikkene.
- Det er planlagt å gjennomføre risikokartlegging av opprinnelse for kritiske råvarer og leverandører ved bruk av Sedex.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Forventet resultat av tiltak

Ved at alle betydelige leverandører signerer vår Code of Conduct forventer vi en økt bevissthet på etiske retningslinjer i våre forretningsforbindelser.

Revisjon av ny leverandør av Roepellet ble gjennomført for å kontrollere at denne tilfredsstillende krav til FKRA i henhold til kvalitet og etiske forhold.

For leverandører av tekstiler produsert i Kina samarbeider vi med produsenter som har fokus på bærekraftig forretningspraksis f.eks. Blåklæder og Elements, der sistnevnte er medlem av Etisk handel Norge.

Forventet resultat av risikokartlegging av kritiske råvarer er bedre oversikt over produkt risiko.

Mål for kommende rapporteringsår

En bedre oversikt over våre leverandørledd vil gjøre det mer effektivt å prioritere områder å følge opp med leverandøren, det vil også gjøre det mulig å fokusere våre ressurser på tiltak som har en god effekt og styre vår Due Diligence prosess ytterligere.

Noen leverandører har signert Code of Conduct via Felleskjøpet Agri, grunnet historisk oppsett rundt avtaler. Mål for 2025 er å få dette på plass i egen organisasjon, slik at ingenting er bundet opp til Felleskjøpet Agri av avtaleverk.

Aktiviteter for kommende rapporteringsår

- Gjøre en ny kartlegging av våre leverandørledd og kritiske råvarer
- Følge opp og prioritere nye områder sammen leverandører

	Sikre god dyrehelse
Overordnet mål :	Maksgrenser for antinæringsstoffer og mykotoksiner i kraftfôr.
Status :	Pågående arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Fortsette arbeidet med å indentifisere innhold av antinæringsstoffer og å redusere disse. I tillegg til å holde innholdet av mykotoksiner i kraftfôr på et nivå som ikke er påvirker dyrevelferden negativt.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Utsatte råvarer begrenses i bruk og det blir gjort analyser av råvarer for å indentifisere innhold av antinæringsstoffer.

Risikoen for mykotoksiner i korn varierer fra år til år, hvor mange analyser som blir tatt er basert på risikovurdering av råvarene og dette er årsaken til at antallet analyser varierer mellom år. I 2024 ble det gjennomført 1189 analyser for ulike antinæringsstoffer og mykotoksiner, dette er en økning på 127 % fra 2023.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Forventet resultat av tiltak

Analyser og maksgrenser for antinæringsstoffer og mykotoksiner hindrer at utsatte husdyr får helseutfordringer.

3.B Andre tiltak for å håndtere risiko for negativ påvirkning/skade

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Vi har et samarbeid med transportører for å finne transportmetoder for å redusere utslipp fra transport, eks. bruk av tog og båt der det er mulig. Alle nye transportavtaler skal ha minimumskrav til EURO 6t motorer.

Det gjøres tiltak i produksjon for å redusere energiforbruk, både elektrisk og gass.

Fôr optimeres for å ivareta dyrehelse, i tillegg til å redusere bruk av knappe ressurser som fosfor, og for å redusere utslipp fra husdyrproduksjon.

Større fokus på batteriprodukter, samt mer effektive motorer som bruker fossilt brennstoff.

Vi har tatt i bruk et nytt transportplanleggingsverktøy, men foreløpig har vi ikke måleparameter til å måle konkrete effektivitetsforbedringer av dette verktøyet. Det jobbes med å få måleparameter på plass, og det forventes å være på plass i løpet av 2025. Et nytt prognoseverktøy for bulkdistribusjon er i uttestingsstadiet, og klar for test med reelle kunder. Det planlegges uttesting av dette i felt med testkunder det kommende året. Disse to verktøyene vil sammen optimalisere transporten og dermed redusere CO2 utslipp.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Det ble i 2022 besluttet å investere i en biokjel. Denne investeringen vil erstatte bruken av fossilt brennstoff i dampproduksjonen med CO2 nøytralt havreskall og andre biologiske restprodukter. Denne biokjelen er under oppføring og forventes å settes i gang i 2025.

Utfase fossile trucker der det er mulig med elektriske.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis

Gode leverandørforhold er viktig for FKRA. Innkjøp planlegges i forhold til gitte ledetider, og i god tid i henhold til prognoser. Samtidig har vi tett dialog med både transportører og leverandører. Markedsavdelingen leverer prognoser ut fra historikk og etterspørsel i markedet. Markedet blir overvåket og analysert mtp fremtidig tilgjengelighet.

Det er et krav at våre leverandører må signere våre etiske retningslinjer eller ha egne retningslinjer som er tilsvarende våre eller mer utfyllende. Leverandør må være villig til å gå i dialog med oss i arbeidet med etikk og bærekraft. Leverandører hvor vi oppdager avvik og/eller de ikke er villige til å gå i dialog for å rette opp avvik skal velges bort.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Råvarer

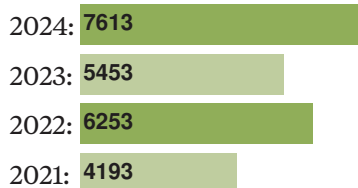
Vi har spesielt fokus på sertifiseringer når det kommer til palme- og soyabaserte produkter. Vi kjøper RSPO Palm Trace Smallholders sertifikater for våre palme-produkter gjennom den internasjonale organisasjonen ACT. I 2024 ble det kjøpt 4936 sertifikater for palmekjerneexpeller og 2677 sertifikater for palmeolje. Alle sertifikater skal være Independent Smallholders Certificates. Når det kommer til soya har vi et samarbeid med Denofa. Arbeidet her baserer seg på Accountability Framework, som er en metode for å oppnå en leveringskjede som beskytter skog og andre naturlige økosystemer, og har fokus på menneskerettigheter.

Annet

Vår hoved- og foretrukne leverandør på vikleplast og toppfilm ble i 2022 kåret til å være blant de beste innen bærekraft i følge EcoVadis.

Indikator

Kjøp av RSPO Palm Trace Smallholders sertifikat

100% av innkjøp av palmeprodukter skal være RSPO sertifisert.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Felleskjøpet Rogaland Agder har i dag tariffavtaler med 3 fagorganisasjoner: Negotia, NNN og FLT. Alle organisasjonene har representanter i bedriftens AMU/BU. Bedriften har også lokale verneombud på alle lokasjoner. Videre, har administrerende direktør har orienteringsmøter med bedriftens hovedtillitsvalgt fra de 3 fagforeningene og HVO 3-4 ganger i løpet av et år.

Våre etiske retningslinjer fastslår at arbeidere skal ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger, og i de tilfellene der lovverket begrenser dette skal arbeidsgiver legge til rette for alternativer til fagorganisering. I revisjoner av leverandører går vi gjennom om hvilke rettigheter arbeiderne har til å fagorganisere seg. Både ledelsen, HR og ansatte kan bli involvert i dette under revisjoner, hvem som blir involvert og graden av involvering varierer mellom de enkelte revisjonene.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Alle nye ansatte må gjennomføre obligatorisk HMS opplæring, i denne inngår en modul om etikk og bærekraft. Dette er også tilgjengelig for alle ansatte som ønsker en oppfriskning. For ansatte med bærekraftsansvar og innkjøp i sin stillingsinstruks er det utarbeidet et utvidet kurs "Etikk og bærekraft i FKRA - viktigheten av bærekraftig forretningspraksis". I tillegg tilbys det kurs fra eksterne tilbydere for å sikre oppdatert kompetanse. Alle ansatte ble i 2024 tilbudt å gjennomføre et kurs om det norske matsystemet i regi av Rethink Food. Vi har egen side på intranett for bærekraft, der aktuelle saker og artikler om bærekraft deles med alle ansatte i bedriften.

Vi bruker leverandørmøter og leverandørrevisjoner aktivt for sette fokus på kompetanseheving og sosial bærekraft i våre leverandørkjeder. Vi informerer ved alle revisjoner om FKRA's medlemskap i Etisk handel Norge og våre retningslinjer for bærekraftig forretningspraksis.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Personalhåndboken har en egen del om korrupsjon og bestikkelser, denne skal leses av alle ansatte, både eksisterende og nyansatte. Samtidig tar FKRA's COC opp dette temaet.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ påvirkning

Vi har opprettet en gruppe, CSR Transport, med medlemmer på tvers av konsernet. I samarbeid jobbes det med å sikre at kun godkjente transportører blir benyttet, at krav i allmenngjøringsforskriften opprettholdes, og at vi som selskap ikke bidrar til ulovlig kabotasje. Sammen med transportkompetanse er det tatt i bruk et nytt verktøy (TIMP) som forenkler oppfølging av transportører. Slik at vi kan sikre at vi som transportkjøper oppfyller vår opplysningsplikt, påse-plikt og informasjonsplikt, samtidig som vi kun benytter oss av godkjente transportører.

Vi skal opprettholde medlemskapet i Trygg Trailer prosjektet til Statens vegvesen for å bidra til sikkerhet på vei, med kontroll av materiell og utrustning, og informasjon til sjåførere om rettigheter og plikter ved kjøring i Norge.

Vi fører også miljøregnskap, vi benytter mal fra DNV. FKRA rapporterer på scope 1 og 2.

Scope 1 omfatter direkte utslipp fra kilder eid av eller kontrollert av FKRA, vi beregner her utslipp fra fabrikk og egne kjøretøy.

Scope 2 omfatter indirekte utslipp fra produksjon av innkjøpt elektrisk kraft eller varme, dette gjelder da både elektrisitet og gass vi bruker i vår drift til produksjon og varme.

I tillegg har vi tatt med utslipp fra innleide bulk biler, da det er så stor del av virksomheten, og flyreiser i regi av bedriften i scope 3.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt og hvordan dette gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og hvordan dette gjennomføres i praksis

a) Det overordnede ansvaret for å overvåke effekt og tiltak er lagt til arbeidsgruppen for bærekraft. Dette gjøres i samarbeid med innkjøper/kontaktsansvarlig for leverandør. FKRA bruker Sedex og et eget system for risikovurderinger av råvarer og leverandører. Og etter en risikovurdering ved hjelp av disse verktøyene, gjøres revisjoner av leverandører.

Der hvor det er vesentlige mangler eller manglende svar fra leverandør, forsøker vi først å opprette et samarbeid for videre utvikling slik at vi styrker leverandørens muligheter til å levere på kravene vi stiller. Dersom dette ikke lar seg gjøre, avsluttes leverandørforholdet.

b) Evaluering av aktsomhetsvurderinger ligger hos ledergruppa. Ved etiske dilemma eller usikkerhet ved aktsomhetsvurderinger og risikovurdering av leverandør/land skal problemstillingen løftes til ledelsen.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør og/ eller måler effekten av tiltak for å redusere risiko

Vi arbeider for at alle våre tiltak skal fungere etter sin hensikt og bidra til redusert negativ påvirkning.

I vårt arbeid med optimering av fôr for bedre dyrehelse og reduksjon av utslipp benytter vi tilsetningsstoffer med dokumentert virkning.

Klimarapporten vi fører dokumenter energiforbruk og utslipp. Datagrunnlaget viser oss om tiltak vi igangsetter har virkning og hvilke områder vi bør ha fokus på.

Ved å være del av noe større, medlem av RSPO, kjøpe sertifikater gjennom ACT, hvor det rapporteres på arbeidet viser oss at tiltakene fungerer.

Vi følger opp de tiltakene vi gjør mot våre leverandører over en lengre periode for å passe på at de får ønsket effekt, ofte gjennomfører vi gjentatte revisjoner til samme leverandør for å følge opp.

Vi har også sett at arbeidet i gruppen CSR Transport har gitt effekt. Ved å stille krav og følge opp transportørene oppdager vi avvik der transportører ikke følger kravene, og vi kan igangsette tiltak.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Kommunikasjon med kunder

Vi kommuniserer til våre kunder gjennom artikler og annonser på trykte og sosiale medier, og har årlige tallfestede mål om antall publiseringer tilknyttet ulike aspekt av bærekraft. Eiermøtene er et viktig kommunikasjonspunkt for FKRA til det som både er våre eiere og kunder, og her har vi også i 2024 kommunisert ut hvordan vi arbeider med bærekraft i FKRA.

Kommunikasjon med andre nøkkelinteressenter

Vi har flere ulike flater for kommunikasjon med våre interessenter. Vi deltar jevnlig på bransjesamarbeid og gir innspill på viktige temaer omkring bærekraftig fôr og matssystem. I perioden ble det utført interessentintervjuer om ulike bærekraftstema. Prosjekt Fremtidsfôr er en viktig arena for kommunikasjon med andre i samme bransje.

Offentlig tilgjengelig dokumentasjon - klimaregnskap

Klimaregnskapet og arbeidet omkring klima blir rapportert i årsmeldingen, denne blir gjort tilgjengelig på FKRA sine hjemmesider.

<https://www.fkra.no/side/om-oss/arsmeldinger>

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Hvert år publiseres vår rapport til Etisk Handel Norge, denne er åpen på våre og deres nettsider for alle interessenter.

Vi har et eget avsnitt i årsmeldinga om bærekraft og samfunnsansvar.

Gjennom publiseringer på sosiale medier og på egne hjemmesider publiserer vi offentlig om vårt arbeid med bærekraft. Informasjon om hvordan vi arbeider med ansvarlige leverandørkjeder finnes på vår nettside: <https://www.fkra.no/side/Baerekraft/ansvarlig-leverandorkjede-apenhetsloven>

Ved årsskiftet 2023/2024 ble FKRA eneeier av Bondevennen AS. Bondevennen er et fagblad for landbruket og har en egen redaksjon uavhengig fra FKRA. Bondevennen skriver blant annet om tema innen dyrevelferd, jordvern, bærekraft og har et fokus på hele samfunnet.

Vi sender inn tallgrunnlag til bransjerapport "Bruk av PFAD - rapport for norsk kraftfôrindustri".

Vi deklarerer CO2-ekvivalenter på innleggseddel/deklarasjon på kraftfôr.

Vi rapporterer tallgrunnlag til klima-smart landbruk til bruk i klimakalkulator. Klimakalkulatoren er et digitalt verktøy som gir bonden oversikt over utslipp, slik at bonden kan kartlegge eget utslipp og hvilke muligheter han har til forbedring.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Eksterne henvendelser i forbindelse med åpenhetsloven og bærekraft blir mottatt av kundesenteret vårt, disse blir videresendt til fagleder bærekraft for svar. Det har ikke vært behov for en ytterlig rutine da mengden henvendelser er overkommelig.

Indikator

Henvendelser åpenhetsloven

Det har i 2024 kommet to henvendelser under kategorien åpenhetsloven som var en henvendelse om utfylling av egenvurdering innen bærekraft fra en forretningsforbindelse. Disse ble fulgt opp innenfor gitt tidsfrist.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser

Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal vi stanse denne aktiviteten, og vi vil forsøke å gjenopprette skaden. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.

Er det avvik i sammenheng med aktsomhetsvurderinger er det fagleder bærekraft og bærekraftsgruppen som er ansvarlig for oppfølging i samråd med innkjøper. Dette arbeidet er underlagt prosedyre Bærekraft i FKRA. Når det kommer til transport er det CSR Transport gruppa som har det overordnede ansvaret. Dette arbeidet er underlagt prosedyre Godkjenning av transportører.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Det har ikke vært noen tilfeller av gjenoppretting i våre leverandørledd i rapporteringsåret.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer

I FKRA har vi en egen varslingskanal for ansatte i egen virksomhet hvor man kan varsle om kritikkverdige forhold. Vi har også lett tilgjengelig kontaktinformasjon på våre nettsider hvor ulike typer interessenter kan komme i kontakt med oss.

I alle revisjoner og leverandørmøter informerer om våre retningslinjer for bærekraftig forretningspraksis, vårt medlemskap hos Etisk Handel Norge og hva dette vil si for vårt kundeforhold med leverandøren.

Kontaktinformasjon:

FELLESKJØPET ROGALAND AGDER SA

Siril Kristoffersen, Utvikling- og kvalitetsansvarlig innkjøp/optimering.

siril.kristoffersen@fkra.no